

LUNDS UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum

Svenska med språklig inriktning

C-uppsats, 15 hp

SVEK11

Vårterminen 2010

Kommer (att)

En studie av användande eller strykning av det futurala hjälp verbet *kommer*
i Strindbergs romaner, Press 65 och Göteborgs-Posten från 2004

Linda

Wahlgren

Handledare: Marit

Julien

• Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte	3
1.3 Problemformulering	3
1.4 Uppsatsens disposition	4
2 Teori, material och metod	4
2.1 Teori	4
2.2 Material	8
2.3 Metod	9
3 Presentation av resultat	10
3.1 Hjälperbet <i>kommer</i> i Strindbergs romaner	10
3.1.1 Kommer som hjälpverb	10
3.1.2 Antal strykningar av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typer av satsled mellan <i>kommer</i> och infinitivverbet	11
3.2 Hjälperbet <i>kommer</i> i Press 65	12
3.2.1 Kommer som hjälpverb	12
3.2.2 Antal strykningar av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typen av satsled mellan <i>kommer</i> och infinitivverbet	14
3.3 Hjälperbet <i>kommer</i> i GP 04	15
3.3.1 Kommer som hjälpverb	16
3.3.2 Strykning av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typer av satsled mellan <i>kommer</i> och infinitivverbet	17
4 Diskussion	21
5 Sammanfattning	25

- **Inledning**

- **Bakgrund**

När man läser en modern svensk text kan man stöta på fall där det står exempelvis ”Jag **kommer att** resa till Cypern i morgon”. Vanligt är dock också att infinitiv verbet följer direkt på det infinita verbet genom strykning av infinitivmärket: ”Jag **kommer** resa (...)”. *Kommer* är alltså ett verb som kan uppträda på båda dessa sätt, och vid en närmare undersökning kan man upptäcka att det ibland är vanligare än annars att infinitivmärket stryks. Strykning av infinitivmärket medför att *kommer* blir mer hjälpverbsliknande eftersom det även finns hjälpverb som aldrig förekommer i kombination med infinitivmärke.

I denna uppsats kommer jag att diakront undersöka användningen av verbet *kommer*. Jag går tillväga på det sättet att jag jämför tre olika korpusar från olika tider för att se om *kommer* över tid har blivit mer hjälpverbsliknande, det vill säga om infinitivmärket *att* mellan *kommer* och meningens infinita verb utelämnas. Är det så att man, om man jämför texter från olika tidsperioder, kan se om användandet av detta ord har förändrats till att bli mer hjälpverbsliknande än vad fallet tidigare har varit?

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att genom jämförelse av texter från olika tider undersöka huruvida det med tiden har blivit vanligare att infinitivmärket efter verbet *kommer* utelämnas och om man i så fall kan finna vad det är – exempelvis olika typer av satsled mellan *kommer* och huvud verbet - som orsakar strykningen av infinitivmärket.

1.3 Problemformulering

De frågor jag i denna uppsats vill söka svar på är: Avgörs strykning eller utsättande av infinitivmärket efter *kommer* av speciella satsled och/eller antalet ord som finns mellan hjälp verbet *kommer* och infinitiv verbet? Kan man se någon skillnad i detta avseende mellan de tre korpusar som undersöks i uppsatsen?

1.4 Uppsatsens disposition

I del 2 presenteras det material jag har använt för min undersökning. Del 2 beskriver även teori och metod medan resultatet av min undersökning presenteras i del 3. De korpusar jag har undersökt har jag valt att presentera i kronologisk ordning efter när texterna är skrivna. Således presenteras Strindbergs romaner (3.1) först, varefter följer Press 65 (3.2) och sedan GP 04 (3.3). Presentationen av varje korpus börjar med en inledningsdel varefter följer resultat jag har fått fram om huruvida antalet och/eller typen av ord som finns mellan *kommer* och meningens huvudverb har betydelse för om infinitivmärket skrivs ut eller utelämnas. I kapitel 4 diskuteras de resultat jag har fått fram i undersökningen.

- **Teori, material och metod**

2.1 Teori

Det ämne som tas upp i denna uppsats har inte tidigare tagits upp i forskningen i någon större omfattning. I *Svenska Akademiens Grammatik* (Teleman, Hellberg & Andersson 1999) kan man däremot finna en hel del fakta om de språkdrag som tas upp i denna uppsats. I SAG band 2, där de olika ordklasserna presenteras, definieras vad som avses med hjälpverb respektive huvudverb.

Hjälppverb kan, enligt band 2 av *Svenska Akademiens Grammatik* (1999:536ff) delas in i olika kategorier. De kan för det första vara passivbildande, vilket Teleman visar med exemplet "*Lusthuset blev vandaliserat*". Den andra hjälppverbskategorin är de så kallade modala hjälpverben, exempelvis *måste* och *ska*, vilka används för att markera sanningshalten i något som sägs eller skrivs. Slutligen kan hjälpverb vara temporala, vilket betyder att de anger ett tidsförhållande. När *kommer* används som hjälpverb görs det för att talaren vill hänvisa till framtiden. I SAG skriver författarna om *kommer* som futural tempusmarkör men läsaren får även veta att *kommer* markerar grad av säkerhet hos den som säger eller skriver något. Att *kommer* används som futural tempusmarkör innebär att ordet används för att hänvisa till framtiden.

I SAG redogörs även för de olika kriterier som finns för hjälpverb och huvudverb, och det är dessa som jag i det följande kommer att redogöra för.

Ett hjälpverb har alltid en infinitivfras som obligatorisk bestämning medan ett huvudverb kan ta andra frastyper eller satsdelar, exempelvis objekt, som bestämning. Följande exempel från SAG får illustrera vad jag menar här:

”Anders **måste** hämta sina penslar.” (Teleman, Hellberg & Andersson 1999:536)

I detta exempel har det modala hjälpverbet *måste* infinitivfrasen *hämta sina penslar* som en, och endast en, bestämning som måste följa på hjälpverbet. För alla hjälpverb gäller alltså att de följs av en infinitivfras och inget annat.

Till skillnad från hjälpverb kan huvudverb även ta andra bestämmingar än infinitivfrasen. I följande exempel från SAG har huvudverbet *lovade* infinitivfrasen *att passa huset* som bestämning, men utöver denna ännu en bestämning, nämligen det direkta objektet *oss*:

”Han lovade oss att passa huset”

Huvudverb kan dock även, till skillnad från hjälpverb, helt sakna bestämmingar.

En annan skillnad mellan hjälpverb och huvudverb är att bestämmingen till huvudverbet kan ersättas med en nominalfras medan detta inte är möjligt ned bestämmingen till ett hjälpverb. Teleman, Hellberg & Andersson (1999) exemplifierar detta med följande:

”Hjälpverb vid infinitivfras

Han måste måla verandan. *Han måste målningen.

Du borde resa till Indien. *Du borde en resa till Indien.

Huvudverb vid infinitivfras

Han glömde resa till Berlin. Han glömde resan

Han avskydde att läsa recensioner. Han avskydde sådan verksamhet.”

(Teleman, Hellberg & Andersson 1999:538)

Som vi ser blir alltså satsen ogrammatisk i de två översta exemplen, om den infinitivfras som följer efter *måste* respektive *borde* ersätts med en nominalfras, medan resultatet i de två senare exemplen förblir grammatiskt även om infinitivfrasen ersätts med en nominalfras. Frågan är nu hur *kommer* förhåller sig till dessa kriterier. Hjälpverbet *kommer* kan inte ta en

nominalfras som bestämning eftersom resultatet då hade blivit ogrammatiskt ("*Han kommer målningen av verandan"). Hjälpverbet *kommer* tar alltid en infinitivfras som bestämning, vilket inte är fallet med huvudverbet *kommer*. Huvudverbet *kommer* kan antingen ta en prepositionsfras som bestämning ("Jag kommer på tisdag") eller helt sakna bestämningar ("Jag kommer"). (Mina exempel.)

Jag har hittills redogjort för en del av de kriterier som skiljer hjälpverb från huvudverb. Som tidigare sagts måste ett hjälpverb ta en infinitivfras som bestämning, som i exemplet "Han måste måla verandan". Det är dock inte så att infinitivmärket *att* måste föregå infinitivverbet. Hjälpverbet *måste* är ett exempel på hjälpverb som aldrig följs av infinitivmärke eftersom meningen då hade blivit ogrammatisk: "Han måste (*att) måla verandan". Modala hjälpverb, vilka markerar grad av säkerhet hos den som säger eller skriver något, kan inte följas av infinitivmärke. Således utelämnas alltid infinitivmärket inte bara vid hjälpverbet *måste* utan även vid *ska* och *vill*.

När det gäller hjälpverbet *kommer* kan skribenten välja att antingen sätta ut infinitivmärket mellan *kommer* och infinitivverbet, eller utelägna detta. Enligt Teleman, Hellberg och Andersson (1999:244) är detta något som har blivit vanligare både i tal och i skrift. Som tidigare nämnts fokuserar jag i uppsatsen på vilka faktorer – inskjutna satsled eller antal ord mellan *kommer* och infinitivverbet - som utlöser strykning av infinitivmärket.

Författarna till SAG skriver alltså att det på senare tid har blivit vanligare att utelägna infinitivmärket efter *kommer* när något sägs eller skrivs. Också Josephson (2004) skriver att det sedan 1970-talet har blivit allt vanligare att hjälpverbet *kommer* i skrift uppträder utan infinitivmärke: "I morgon **kommer jag resa** till Malmö". Josephson skriver vidare att:

"Kommer *att*-utvecklingen ger också exempel på att en grammatisk nyhet först dyker upp i speciella konstruktioner. Tidiga *att*-förluster ser ut just som hos Strindberg: subjektet kommer mellan *kommer* och *att*. Det är alltså satser som *I Kumla kommer över femhundra arbetstillfällen försvinna* eller *Troligtvis kommer hyrorna stiga*. Likaså trillar *att* lättare bort när satsen innehåller ett så kallat formellt subjekt, dvs ett betydelsestomt *det*: *Det kommer bli en jobbig höst för AIK*." (Josephson 2004:58)

Teleman, Hellberg och Andersson (1999:244) visar att det är obligatoriskt att utelägna infinitivmärket efter *kommer* om infinitivfrasen ersätts med pronomenet *det*:

”Har du läst boken?”

Nej, men i kväll kommer jag (*att) det”

Författarna berättar i korthet att utelämnning av infinitivmärket efter *kommer* ”allt oftare” förekommer också i fall då den infinitivfras som följer på hjälpverbet inte ersätts av *det*. Det har med andra ord enligt författarna blivit vanligare att placera infinitivverbet direkt efter hjälpverbet utan att låta infinitivverbet föregås av *att*, som i exemplet från Josephson ovan.

Hjälpsverbet *kommer* används vanligtvis temporalt, vilket som tidigare antytts innebär att det refererar till framtiden. Jag vill dock påpeka att hjälpverbet *kommer* inte enbart kan användas temporalt. I SAG kan man läsa att *kommer* ibland även används kausativt, alltså för att ange en orsak (Teleman, Hellberg & Andersson 1999:512). När *kommer* används kausativt refererar det inte till framtiden. Teleman, Hellberg och Andersson ger i SAG exempel på kausativ användning av verbet *kommer* med meningarna ”*Nyheten kom henne att le*” samt ”*Kisrynkorna kommer henne att se gammal ut i det skarpa ljuset*”. Som kausativt verb uttrycker *kommer* alltså ”orsaka någon något”, ”få någon (att) + huvudverb”. Att *kommer* som kausativt verb nämns här beror på att jag i min undersökning har sett om *kommer* uppträder på detta sätt i de korpusar jag har undersökt.

I min undersökning tittar jag bland annat på om vissa typer av adverbial oftare orsakar att infinitivmärket efter *kommer* utelämnas. Teleman (2004) gör en mycket fin indelning i olika grupper av adverbial, bland annat modala adverbial eller talarattitydsadverbial (Teleman 2004:89), vilka som namnet anger visar talarens inställning till det sagda. Andra typer av adverbial är tidsadverbial, som uttrycker tid, negationsadverbial, som består av ordet *inte* och dess synonymer, konjunktionella adverbial vilkas uppgift är att kommentera något som tidigare sagts i sammanhanget (exempelvis *alltså* och *även*) samt övriga adverbial, vilka uttrycker exempelvis sätt, omständighet eller orsak.

Slutligen har Persson (2005) i sin uppsats *Kommer utan att. En synkron studie av fyra skribentgruppers användning av infinitivmärket att i kombination med det futurala hjälpverbet kommer* undersökt hur ofta infinitivmärket utelämnas hos fyra skribentgrupper. Persson har delat in de exempel han tar upp i fem grupper. Den första utgörs av exempel där det inte förekommer något ord mellan *kommer* och det eventuella infinitivmärket, den andra gruppen av belegg där ett ord finns mellan *kommer* och infinitivverbet, den tredje gruppen av fall där två ord finns på samma plats, den fjärde gruppen av fall där tre ord finns mellan *kommer* och infinitivverbet och den femte och sista gruppen av fall där fler än tre ord finns där. I Perssons uppsats undersöks strykning/utsättning av infinitivmärke i fall då

tidsadverbial, modala adverbial, konjunktionella adverbial samt negationsadverbial finns mellan *kommer* och meningens huvudverb. Dessa typer av adverbial förekommer i min undersökning men som vi kommer att se har jag även sett på fall då övriga adverbial, alltså adverbial som bland annat uttrycker orsak, finns mellan *kommer* och infinitiv verbet. Persson jämför dessutom i sin undersökning professionella och icke professionella skribenters texter vilket jag inte gör i denna uppsats. Den största skillnaden mellan Perssons uppsats och den undersökning som presenteras här är att min undersökning är diakron medan Persson gör en synkron undersökning. Till skillnad från Persson tittar jag alltså på om och i så fall hur tendensen att stryka infinitivmärket efter *kommer* förändras över tid.

2.2 Material

Det material som ligger till grund för denna uppsats har hittats på Språkbankens hemsida <http://www.gu.se/spraakbanken> De skönlitterära texter som är sökbara där har det gemensamt att de är över 50 år gamla. Det är möjligt att söka efter texter som är skrivna ganska långt bak i tiden. De texter som kan sökas via Språkbanken har vidare det gemensamt att de är offentliga och därmed tillgängliga för vem som helst.

Eftersom studien är av jämförande slag har arbetet gått till på det sättet att jag har utgått från texter som kommit till under olika tidsperioder. Jag har sökt i tre olika korpusar i Språkbanken, nämligen Strindbergs romaner, Press 65 och GP 04. Den korpus som kallas Strindbergs romaner innehåller 119 288 olika ord medan det totala antalet ord i korpusen är 2 461 436. Press 65 innehåller 100 705 olika ord och totalt 1 900 989 ord. I GP 04 slutligen ingår 597 056 typer av ord medan det totala antalet ord i korpusen är 19 406 813. Strindbergs romaner innehåller stycken ur Strindbergs romaner och dramer från sent 1800- och tidigt 1900-tal medan korpusen Press 65 innehåller material ur fem stycken dagstidningar från 1965. Dessa tidningar är Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Svenska Dagbladet, Stockholms-Tidningen, Dagens Nyheter och Sydsvenska Dagbladet. I korpusen GP 04 finns artiklar ur Göteborgs-Posten från 2004. Anledningen till valet av tidningskorpusar är att Press 65 innehåller de äldsta tidningstexter som är sökbara i Språkbanken medan GP 04 är den sökbara tidningskorpus som är av nyast datum. Det undersökta materialet kommer, som tidigare påpekats, i resultatredovisningen att listas i kronologisk ordning för att underlätta för läsaren. I största möjliga mån har jag även i resultatdelen gjort jämförande kopplingar mellan de olika texterna för att på ett så tydligt sätt som möjligt kunna visa likheter och skillnader

mellan de olika korpusarna, vad gäller strykning/utsättning av infinitivmärket om något eller några satsled uppträder mellan *kommer* och meningens huvudverb.

2.3 Metod

Arbetet med uppsatsen har gått till på det sättet att jag har gjort beräkningar för att se om ordet ”kommer” är mer hjälpverbsliknande i vissa fall än i andra.

I de tre korpusar som undersökts har jag gått igenom samtliga träffar för att se om ordet *kommer* oftare uppträder utan infinitivmärke i kombination med vissa ord än med andra. Klassificeringen av ”kommer” i olika grupper har gått till så att jag i de undersökta korpusarna har gått igenom samtliga fall då *kommer* uppträder som hjälpverb. Först har jag sett på samtliga fall där infinitivmärket är utsatt och därefter samtliga fall där infinitivmärket är struket. Beläggen där *kommer* uppträder som hjälpverb har, för var och en av de undersökta korpusarna, genomgått en finare indelning i fem grupper där fall med utsatt infinitivmärke förekommer, samt lika många grupper med belägg där infinitivmärket är struket. Den första gruppen utgörs av fall med *kommer* + direkt påföljande infinitivverb, den andra gruppen av fall där endast ett ord uppträder mellan *kommer* och det infinitiva verbet. I den tredje gruppen hittar vi fall där två ord uppträder mellan *kommer* och det infinitiva verbet, i den fjärde gruppen finns tre ord mellan *kommer* och infinitivverbet och den femte och sista gruppen består av belägg där fler än tre ord finns mellan *kommer* och infinitivverbet. Denna indelning har först gjorts för de fall där *kommer* uppträder i kombination med infinitivmärke och därefter har samma indelning gjorts bland de fall där infinitivmärket är utelämnat.

Eftersom det i fall där fler än ett (1) ord finns mellan *kommer* och infinitivverbet kan förekomma mer än en satsdel på samma ställe har jag tagit hänsyn till detta när jag har gjort de kvantitativa beräkningarna. Detta innebär exempelvis att om tre ord finns mellan *kommer* och infinitivverbet har fall där subjekt är den enda satsdelen mellan *kommer* och infinitivverbet, räknats för sig medan fall med subjekt följt av adverbial eller adverbial följt av subjekt har räknats för sig.

- **Presentation av resultat**

3.1 Hjälpverbet *kommer* i Strindbergs romaner

Nedan redovisas resultatet för Strindbergs romaner. Efter inledningsavsnittet kommer fokus att ligga på hur det antal ord eller de typer av ord som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet påverkar strykning av infinitivmärket.

3.1.1 *Kommer* som hjälpverb

En sökning har gjorts i den korpus som kallas *Strindbergs romaner* i den gamla konkordanssökningen. De texter som är sökbara här är Strindbergs romaner och skådespel. Frågan är nu om *kommer* i detta material förekommer oftare i kombination med än utan infinitivmärke. Antalet träffar är inalles 2657. Antalet träffar där *kommer* förekommer som futuralt hjälpverb är 226. Dessutom har 19 fall hittats där *kommer* uppträder som kausativt verb. Antalet huvudverbsträffar är 2401.

Som tidigare nämnts används det kausativa *kommer* för att uttrycka att någon eller något blir orsakad något eller utsatt för något. I 1) visas exempel från ”Strindbergs romaner”:

- 1 a) ”Och i hjärtats väggar gamla taggen kommer såret att ånyo bulna.”
- b) ”Vinnet kommer min själ att lämna hyddan, jag flyger ut i rymderna, ser vad ingen anat och hör vad ingen hört.”

Som framgick i början förekommer i Strindbergs romaner endast ett fall där *kommer* uppträder som kausativt verb och där infinitivmärket dessutom är struket. Detta visas i 2:

- 2 ”Att stå ensam om en mening utan parti eller opinion bakom sig medför sensationer som kommer en tvivla på individualkaraktärens tillvaro.”

I materialet har endast fyra träffar hittats där *kommer* uppträder som futuralt hjälpverb utan infinitivmärke. Dessa träffar visas i exempel 3):

- 3 a) ”Folket kommer alltid säga att ni faller ner.”
- b) ”Så har han gjort i tolv år och så kommer han göra till döddar!”
- c) ”Därför att du är nog olycklig att tro att jag ljuger, så kommer du aldrig få veta sanningen!”
- d) ”Då en överlägsen författare får gå i tjugo år för att få en pjäs spelad, en tidskriftsuppsats tryckt, där kommer en djärv slinka in genast.”

Vi ser här att det vid strykning av infinitivmärket förekommer någon eller några typer av satsled mellan *kommer* och det infinitiva verbet. I Strindbergs romaner förekommer inga fall av utelämnat infinitivmärke om infinitiv verbet följer direkt efter *kommer*. I 4) visas exempel från Strindbergs romaner där infinitiv verbet och *kommer* följer på varandra:

- 4 a) ”Jag tror nog att Olle kommer att bli en stor man, fast det icke blir som bildhuggare!”
- b) ”Tala icke om för mig, att dessa människor äro elaka mot Dig, ty jag kommer att hata dem dödligt eller göra dem illa!”

I exempel 5 visas exempel från Strindbergs romaner där det temporala hjälp verbet *kommer* förekommer i kombination med infinitivmärke:

- 5 a) ”Jag kommer aldrig att älska någon annan än dig, Agnes!”
- b) ”Har aldrig gjort det, och kommer aldrig att göra!”

I exempel 2) ovan visades de exempel med struket infinitivmärke efter *kommer* som har hittats i materialet. I nästa avsnitt kommer jag att undersöka strykning av infinitivmärket efter *kommer* med avseende på antalet ord och de typer av satsdelar som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

3.1.2 Antal strykningar av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typer av satsled mellan *kommer* och infinitiv verbet

Intressant vid genomgången av träffarna på *kommer* har varit om det antal ord som uppträder mellan *kommer* och meningens infinitiva verb, har någon betydelse för om infinitivmärket sätts ut eller om detta utelämnas, eller om de eventuella satsled som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet har betydelse för om infinitivmärket sätts ut eller inte. När jag i det följande redovisar mina resultat har jag räknat på de fall där *kommer* uppträder som hjälpverb.

Det totala antalet strykningar av infinitivmärket är i denna korpus 4 av totalt 226. Om de fall räknas med där *kommer* är kausativt är infinitivmärket struket i 5 fall av 227. De siffror som visas nedan gäller dock enbart fall där *kommer* fungerar som futuralt hjälpverb.

Resultatet för Strindbergs romaner visar som tidigare antytts att strykning av infinitivmärke mellan *kommer* och infinitiv verbet endast förekommer i fall där det finns någon form av material mellan infinitivmärket och det infinita verbet, men där detta material utgörs av högst två ord. När det gäller adverbial mellan *kommer* och infinitiv verbet förekommer inte strykning av infinitivmärke om ett konjunktionellt, modalt, övrigt adverbial eller negationsadverbial finns mellan *kommer* och meningens infinitivverb.

Om ett tidsadverbial förekommer mellan *kommer* och meningens infinita verb, antingen som ensam satsdel eller i kombination med andra typer av satsdelar, förekommer utelämnat infinitivmärke i två fall av totalt 24. Strykning av infinitivmärket förekommer inte i Strindbergs romaner om någon annan adverbialstyp än tidsadverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet. De exempel med struket infinitivmärke efter *kommer* som har hittats i Strindbergs romaner är dock för få för att några generella slutsatser ska kunna dras här. Det kan med andra ord vara en slump att de strykningar av infinitivmärke efter *kommer* som hittats i denna korpus, är fördelade på det sätt som visas i resultatet. Slutsatsen är dock att infinitivmärket sällan stryks i Strindbergs romaner.

3.2 Hjälperbet *kommer* i Press 65

Nedan redovisas de resultat jag har fått fram i Press 65. Redovisningen kommer att läggas upp på samma sätt som för Strindbergs romaner.

3.2.1 *Kommer* som hjälperb

En sökning på verbet *kommer* i Press 65 ger 1616 träffar på Språkbankens hemsida. 818 av dessa är hjälperb med infinitivmärke, om kausativerna räknas med. Om inte de kausativa fallen av *kommer* räknas med förekommer *kommer* som hjälperb i 815 fall. I tre fall förekommer *kommer* utan infinitivmärke och i 798 fall är *kommer* huvudverb. I Press 65 hittar vi, liksom fallet även var i Strindbergs romaner, exempel på att *kommer* tar extra material i form av personliga pronomen. Kausativt *kommer* är dock inte lika frekvent förekommande i Press 65 som hos Strindberg. Endast sex träffar med *kommer* + personligt pronomen + infinit verb har hittats. Två av dessa visas i följande exempel:

- 6 a) ”Flera års läkarstudier på annat håll kommer honom inte att svalna för henne.”
- b) ”Det är ett par revynummer som kommer åskådaren att minnas Jonathan Swift.”

I 7) visas exempel från Press 65 där *kommer* uppträder som hjälpverb i kombination med infinitivmärke:

- 7 a) ”Många präster kommer aldrig att få de tjänster de gjort sig förtjänta av.”
- b) ”Därmed är vi på den säkra sidan; vi kommer aldrig att gå under av brist på pengar.”
- c) ”... men vår väg är klar, vi kommer aldrig att falla undan.”

I Press 65 noteras att hjälp verbet *kommer*, liksom i Strindbergs romaner, är mycket frekvent förekommande i kombination med infinitivmärke. Gemensamt för strykning av infinitivmärke i Strindbergs romaner och Press 65 är att detta inte sker i något av de fall då infinitiv verbet följer direkt efter *kommer* utan någon typ av satsled mellan. I det undersökta materialet från Press 65 har endast tre belägg hittats där hjälp verbet *kommer* uppträder utan infinitivmärke. Dessa exempel redovisas därför i 8):

- 8 a) ”Någon förbättring av bibelkunskaperna på gymnasiet kommer vi alltså inte få vara med om.”
- b) ”Vi kommer vid vårt styrelsesammanträde på fredag besluta att kontakta idrotts- och friluftsstyrelsen i Stockholm (...)”
- c) ”Nu kommer de av allt att döma få tillfälle att träffa Wilson.”

Till skillnad från i Strindbergs romaner förekommer i Press 65 ingen utelämning av infinitivmärket om *kommer* är kausativt. Att det kausativa *kommer*, som är betydelsemässigt likvärdigt med ”få någon/något att (...)”, inte är lika frekvent förekommande i Press 65 som i Strindbergs romaner kan bero på att användandet av *kommer* som kausativt verb i mitten av 60-talet har gått ur bruk.

3.2.2 Antal strykningar av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typen av satsled mellan *kommer* och infinitiv verbet

Den totala andelen strykningar av infinitivmärket är i Press 65 0,36 %. Jag har också här räknat på de träffar där *kommer* uppträder som hjälpverb. Strykning av infinitivmärke sker endast om fler än två ord finns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

De belägg i Press 65 där infinitivmärket inte är utsatt har alla det gemensamt att de innehåller någon form av adverbial. Strykning av infinitivmärket om ett tidsadverbial ingår som satsdel i komplementet, antingen ensamt eller tillsammans med andra satsdelar, är mindre vanligt i Press 65 än i Strindbergs romaner. I Press 65 förekommer allt som allt 64 träffar där ett tidsadverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet och infinitivmärket är utelämnat endast i ett av dessa fall.

Utelämnning av infinitivmärket sker i Press 65 ibland om ett konjunktionellt adverbial eller negationsadverbial finns mellan *kommer* och meningens infinitivmärke, något som vi såg inte förekom hos Strindberg. Om ett konjunktionellt adverbial finns mellan *kommer* och meningens infinitivverb, antingen som ensam satsdel eller i kombination med andra satsdelar, är infinitivmärket struket i ett fall av totalt 51. Om ett modalt adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet utelämnas infinitivmärket i ett fall av 73 och om adverbialen är ett negationsadverbial sker utelämnning av *att* i ett fall av totalt 45.

I 9) ser vi exempel från Press 65 där *kommer* förekommer i kombination med infinitivmärke om ett tidsadverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet:

9 "Vi kommer aldrig att acceptera en konstitutionell uppgörelse, varigenom självständighet kommer före majoritetsstyre, sade nationalistledaren Nkomo."

Eftersom endast ett fall har hittats i Press 65 där infinitivmärket är utelämnat och ett tidsadverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet, är det omöjligt att veta om det i själva verket är så pass vanligt att sätta ut infinitivmärket om ett tidsadverbial finns på denna plats. I exempel 10 ser vi ett fall i Press 65 där infinitivmärket är utsatt när ett talarattitydsadverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet:

- 10 a) "Några kommer sannolikt att tänka på Bröderna Marx när de ser 'Greppet.'"
- b) "Senare kommer sannolikt åtskilliga förorter också att få tunnelbana."
- c) "Exporten jämte guldförsäljningen kommer sannolikt även i fortsättningen att

vara omfattande.”

Utelämning av infinitivmärket förekommer i Press 65 inte om ett modalt adverbial, negationsadverbial eller konjunktionellt adverbial uppträder som enda satsdel före infinitiv verbet. Dessa typer av adverbial förekommer i Press 65 alltså inte ”på egen hand” utan infinitivmärke, utan infinitivmärket utelämnas endast om flera typer av adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet. I 11) ser vi ett exempel där konjunktionellt adverbial är den enda satsdelen mellan *kommer* och infinitiv verbet och där infinitivmärket är utsatt:

11 a) ”Statsministern kommer också att ta kontakt med den saknade Raoul Wallenberg.”

b) ”Vi kommer också att undersöka om nya ämnesområden lämpar sig för undervisning i inlärningsstudio.”

Slutsatsen här är alltså att utelämning av infinitivmärket sällan sker i Press 65. Vidare kan det även här vara en slump att strykning av infinitivmärket efter *kommer* sker i de fall där det förekommer.

3.3 Hjälperbet *kommer* i GP 04

Nedan redovisas resultatet av sökningen på *kommer* i GP 04. Förutom det inledande avsnittet har jag även här tagit med ett avsnitt om hur tendensen att stryka infinitivmärket påverkas med hänsyn till hur många ord eller vilka typer av satsled som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

3.3.1 *Kommer* som hjälpverb

När en sökning på verbet *kommer* i korpusen GP 04 gjordes i Språkbankens arkiv blev resultatet allt som allt 34 618 träffar om även huvudverbsträffarna räknas med. Antalet utelämnningar av infinitivmärket är 931 om de identiska träffarna inte tas med i beräkningen. Om de identiska träffarna tas med är infinitivmärket utelämnat i 945 av fallen. Antalet fall där infinitivmärket är utsatt är 19 673 om de identiska träffarna tas med i beräkningen. Antalet

fall där *kommer* är huvudverb är 14072. I de tabeller jag nedan kommer att redovisa har jag inte tagit med de identiska träffarna.

I 12) visas exempel från GP 04 på *kommer* i kombination med infinitivmärke:

12 a) ”Frågan kommer absolut att diskuteras i EU.”

b) ”Men vi kommer absolut att försöka spela visorna någon gång.”

c) ”Dessa butiker kommer sannolikt att klara ålderskontrollen.”

Som vi ser följs *kommer* i dessa fall av ett ord, det rör sig i samtliga fall om adverbial och därefter infinitivmärke. *Kommer* som hjälpverb i kombination med adverbial i GP 04 är ett fenomen som jag kommer att återkomma till. I exempel 13) ser vi ytterligare exempel på hur verbet *kommer* används i GP 04:”

13 ”40-talistgenerationen kommer kanske aldrig ha nytta av att ny teknik investeras

i energiområdet.”

Också i exempel 13 ser vi att ett talarattitydsadverbial uppträder mellan *kommer* och infinitiv verbet. Dock förekommer även strykning av infinitivmärket om infinitiv verbet följer direkt på *kommer*, som i exempel 14:

14 ”Den mentala biten kommer avgöra”.

Att, som i exempel 14, infinitivmärket stryks om det infinita verbet följer direkt efter *kommer* är ett drag som vi möter i GP 04 men inte i Strindbergs romaner eller Press 65.

Sökningen på ordet *kommer* i den källa som här har undersökts visar övergripande en mycket tydlig uppgång när det gäller användandet av *kommer* utan infinitivmärke, jämfört med vad vi har sett i de tidigare redovisade källorna.

I 15) ser vi ännu ett exempel från GP 04 där infinitivmärket utelämnats och där det även finns någon typ av material mellan *kommer* och infinitiv verbet.

15) ”Det kommer absolut inte bli några problem.”

Som vi ser förekommer i exempel 15 ett talarattitydsadverbial och ett negationsadverbial mellan kommer och infinitiv verbet. I följande avsnitt fokuserar jag bland annat på hur vanligt det i GP 04 är att stryka infinitivmärket vid olika typer av adverbial.

3.3.2 Strykning av infinitivmärket med hänsyn till antal ord samt typer av satsled mellan *kommer* och infinitiv verbet

I detta avsnitt redovisar jag de resultat som framkommit när jag har undersökt om antalet ord eller typen av ord mellan *kommer* och infinitiv verbet är något som i GP 04 avgör om infinitivmärket sätts ut eller inte. Också här har jag räknat på de fall där *kommer* uppträder som hjälpverb. Jag kommer inledningsvis att visa hur stor andel strykningar av infinitivmärket som förekommer vid ett, två, tre respektive fler än tre ord i komplementet. Därefter undersöker jag hur ofta vissa typer av adverbial orsakar strykning av infinitivmärket mellan *kommer* och infinitiv verbet.

Det övergripande resultatet är för GP 04 att andelen strykningar av infinitivmärket bara delvis ökar med antalet ord som skjuts in mellan *kommer* och infinitiv verbet. Också i GP 04 har jag alltså räknat på de fall då *kommer* förekommer som hjälpverb. Vidare har de i korpusen förekommande dubbletterna inte tagits med i beräkningen. Resultatet visas i tabellen nedan.

Tabell 1. Andel strykningar av infinitivmärket efter ”kommer” med hänsyn till antal ord mellan ”kommer” och infinitiv verbet. De identiska träffarna har inte tagits med i resultatet.

Antal ord mellan <i>kommer</i> och meningens infinitivverb	0 ord	1 ord	2 ord	3 ord	Fler än 3 ord
Andel att-lösa infinitiv-	3,5 %	5,4 %	6,9 %	7,2 %	6,5 %

fraser	422 av 11908	257 av 4733	118 av 1698	61 av 848	73 av 1148
--------	--------------	-------------	-------------	-----------	------------

Som framgår av tabellen är det vanligare att utelämna infinitivmärket efter *kommer* om två eller tre ord finns mellan *kommer* och infinitiv verbet jämfört med om inga eller ett ord finns där, medan det är något mindre vanligt att utelämna infinitivmärket efter *kommer* om fler än tre ord finns på samma plats. Skillnaden är dock som vi ser mycket marginell.

Jag har tittat på samtliga fall då adverbialen ingår som någon av satsdelarna mellan *kommer* och infinitiv verbet (se tabell 4 nedan) men även koncentrerat mig på strykning av infinitivmärket i de fall då adverbial i kombination med subjekt är de satsdelar som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet. I det följande kommer resultatet att redovisas. De fall jag har räknat på är alltså följande:

- Adverbial som ensam satsdel
- Adverbial i kombination med egentligt subjekt
- Adverbial i kombination med egentligt subjekt samt annan typ av adverbial
- Adverbial i kombination med annan typ av adverbial

De typer av adverbial jag har tagit med i min undersökning är övriga adverbial, tidsadverbial, modala adverbial, negationsadverbial samt konjunktionella adverbial. När jag räknade träffar på *kommer* som hjälpverb fanns även andra adverbialstyper med, exempelvis framhävande adverbial, men min redovisning rör endast de nämnda fem typerna av adverbial. Resultatet visar att strykning av infinitivmärket är vanligast om ett övrigt adverbial ingår som satsled mellan *kommer* och meningens huvudverb. I tabellen nedan ger jag en översikt av hur vanligt det är att stryka infinitivmärket om ett visst adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet, enligt de punkter jag har ställt upp ovan. Resultatet som visas i tabellen nedan gäller för de fall då *kommer* uppträder som hjälpverb och ingen hänsyn har tagits till hur många ord som finns mellan *kommer* och meningens infinita verb:

Tabell 2. Andel strykningar av infinitivmärket om ett MA, NA, AA, TA eller +A finns mellan "kommer" och meningens infinita verb, antingen som ensam satsdel eller i kombination med andra satsdelar. AA= övrigt adverbial, MA =modalt adverbial, NA = negationsadverbial, TA = tidsadverbial, +A = konjunktionellt adverbial. I resultatet har de identiska träffarna inte räknats med.

Typ av adverbial	TA	MA	AA	NA	+A
Andel strykningar av IM	7 % 83 av 1192	7 % 79 av 1135	6,9 % 29 av 421	6,4 % 79 av 1223	6 % 55 av 911

Av tabellen framgår att det är mindre vanligt att stryka infinitivmärket om ett negationsadverbial finns mellan *kommer* och infinitivverbet än om ett tidsadverbial eller modalt adverbial finns på samma plats. Om ett konjunktionellt adverbial finns mellan *kommer* och infinitivverbet sker utelämnning av infinitivmärket inte lika ofta som vad fallet är om ett tidsadverbial, modalt adverbial, övrigt adverbial eller negationsadverbial finns mellan *kommer* och infinitivverbet. Skillnaden mellan hur ofta infinitivmärket efter *kommer* utelämnas är dock som vi ser endast marginell.

Jag har sett på hur vanligt det är att infinitivmärket stryks vid *kommer* + subjekt + adverbial + infinit verb, och har räknat på samtliga fall där *kommer* uppträder som hjälpverb. När resultatet redovisas i tabellen nedan, har jag alltså sett på strykning av infinitivmärket när satsleden står i nämnda ordning. Resultatet visas i tabell 3.

Tabell 3. Andel strykningar av infinitivmärket efter "kommer" vid egentligt subjekt följt av adverbial. De identiska träffarna har räknats bort. Förkortningarna MA, TA, NA, AA och +A står för samma typer av adverbial som i tabell 3 ovan. Förkortningen SS, som förekommer i denna tabell samt i tabell 4 och 5, står för egentligt subjekt.

Typ av konstruktion	SS + MA+ IV	SS + TA + IV	SS+ NA + IV	SS + +A + IV	SS + AA + IV
Andel strykningar av IM	9,5 % 18 av 190	9,5 % 22 av 232	9 % 19 av 211	7,4 % 9 av 121	5 % 3 av 60

Här ser vi bland annat att det är lika vanligt att utelämnas infinitivmärket om ett subjekt följt av ett tidsadverbial finns mellan *kommer* och infinitivverbet än vad fallet är om ett subjekt följt av ett modalt adverbial finns på samma plats. Det är något mindre vanligt att utelämnas

infinitivmärket om ett subjekt följt av ett övrigt adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet än om ett subjekt följt av ett konjunktionellt adverbial finns på samma plats.

Jag vill även belysa strykning av infinitivmärket om ordningen på satsdelarna är den omvända, det vill säga adverbial + subjekt. Jag utgår också här från de fall då *kommer* uppträder som hjälpverb och bortser från hur många ord som finns mellan *kommer* och infinitiv verbet. Resultatet visas i tabellen nedan.

Tabell 4. Andel strykningar av infinitivmärket efter "kommer" om ett adverbial följt av ett subjekt är de två satsdelar som finns mellan "kommer" och infinitiv verbet. De identiska träffarna har räknats bort

Typ av konstruktion	MA + SS + IV	TA + SS + IV	AA + SS + IV	+A + SS + IV	NA + SS + IV
Andel strykningar av infinitivmärket	10 % 6 av 60	5,3 % 2 av 38	4,8 % 4 av 63	3,1 % 3 av 94	2,7 % 1 av 37

Också här är det ovanligt att utelämna infinitivmärket om ett konjunktionellt adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet

Jag har även räknat andel strykningar av infinitivmärket i samtliga fall då adverbial i kombination med egentligt subjekt är de enda satsdelar som finns mellan *kommer* och meningens infinitiv verb. Resultatet redovisas i tabell 5:

Tabell 5. Andel att-strykningar när ett egentligt subjekt i kombination med adverbial är de satsdelar som finns mellan "kommer" och meningens infinitiv verb. I denna tabell tas alltså ingen hänsyn till i vilken ordning satsdelarna står mellan "kommer" och infinitiv verbet. De identiska träffarna har räknats bort.

Typer av satsdelar	SS i kombination med MA	SS i kombination med TA	SS i kombination med NA	SS i kombination med AA	SS i kombination med +A

Andel att-strykningar	9,6 % 24 av 250	8,9 % 24 av 270	8 % 20 av 248	5,7 % 7 av 123	5,6 % 12 av 215
-----------------------	--------------------	--------------------	------------------	-------------------	--------------------

Jag har alltså i tabell 5 räknat på ett annat sätt än vad fallet var i tabell 3 och 4 ovan, genom att inte ta hänsyn till i vilken ordning de undersökta satsleden står utan räknat både fall där subjektet föregår adverbialen och fall där ordningen är den omvända. I likhet med vad fallet var i tabell 3 ser vi även här att utelämnning av infinitivmärket sker oftare om det adverbial man fokuserar på är ett modalt adverbial än om det är ett tids- eller negationsadverbial.

• **Diskussion**

Syftet med denna uppsats var att ta reda på om man i de undersökta korpuserna Strindbergs romaner, Press 65 och GP 04 kan se att infinitivmärket mellan ordet *kommer* och satsens infinitivverb oftare utelämnas, samt att undersöka om de typer av satsled eller antal ord som finns mellan *kommer* och huvud verbet, har betydelse för om infinitivmärket sätts ut eller utelämnas.

En övergripande allmän slutsats som har kunnat dras är att det i den senast undersökta korpusen var vanligare att infinitivmärket ströks efter *kommer*. Ett annat resultat som har framkommit i undersökningen är att infinitivmärket utelämnas olika ofta i de undersökta korpuserna, beroende på vilken typ av adverbial man fokuserar på. Först kommer jag att diskutera vad som har framkommit gällande utelämnning av infinitivmärket med hänsyn till antal ord mellan *kommer* och infinitiv verbet i de olika korpuserna och därefter diskuterar jag hur de typer av adverbial jag har undersökt påverkar utelämnning av infinitivmärket i de korpusar som undersökts.

Jag vill kommentera hur det i de undersökta korpuserna förhåller sig med *kommer* som hjälpverb och huvudverb. I Strindbergs romaner var drygt 2400 av träffarna på *kommer* huvudverb. I Press 65 var det vanligare än i Strindbergs romaner att *kommer* uppträdde som hjälpverb och i GP 04 förekom *kommer* ännu oftare som hjälpverb. Vi kan alltså se att det över tid har blivit vanligare att använda *kommer* som hjälpverb.

Som vi såg i resultatdelen var GP 04 den enda undersökta korpus där strykning av infinitivmärket efter *kommer* förekom om inget ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

Dock var strykning av infinitivmärke mellan *kommer* och infinitiv verbet i denna korpus procentuellt vanligare förekommande om ett, två, tre eller fler än tre ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, än om inga ord fanns där. Det var dock endast en mycket marginell skillnad mellan de olika ordgrupperna (0 ord samt 1, 2, 3 eller fler än tre ord) med avseende på hur ofta infinitivmärket efter *kommer* utelämnades. Andelen utelämnningar av infinitivmärket ökade mest fram till att två ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet men det rörde sig då om ökning på ett par procentenheter från 0 till 1 ord och om 2 ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet var det cirka en och en halv procentenhet vanligare att utelämna infinitivmärket än vad fallet var om 1 ord fanns där. Om 3 ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet ökade andelen utelämnningar av infinitivmärket efter *kommer* med 0,3 procentenheter, och om fler än tre ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet var det mindre vanligt att utelämna infinitivmärket efter *kommer* jämfört med om tre ord fanns där. Den marginella skillnad som har visat sig vad gäller utelämning av infinitivmärket efter *kommer* med hänsyn till antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet, gör att jag drar slutsatsen att antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet, i GP 04 inte har någon betydelse för hur ofta infinitivmärket utelämnas.

I Press 65, till skillnad från i Strindbergs romaner och GP 04, ökade andelen strykningar av infinitivmärket om tre eller fler än tre ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, men jag anser att man inte kan dra några övergripande slutsatser här eftersom omfånget av materialet i såväl Strindbergs romaner som i Press 65 är avsevärt mindre än materialet i GP 04, och därtill förekom utelämning av infinitivmärket efter *kommer* endast i ett fåtal fall såväl i Strindbergs romaner som i Press 65. Att utelämning av infinitivmärket i GP 04 förekom oavsett om inga ord fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet eller om ett, två, tre eller fler än tre ord fanns där, kan ha att göra med att materialet i GP 04 var mycket mer omfattande än materialet i de andra två korpusar som undersökts. Eftersom det såväl i Strindbergs romaner som i Press 65 fanns endast ett fåtal träffar där infinitivmärket efter *kommer* var utelämnat, kan vi för dessa korpusar inte säkert veta om antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet har betydelse för om infinitivmärket efter *kommer* sätts ut eller inte, men för GP 04 kan det, som tidigare sagts, antas att antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet inte har betydelse för om infinitivmärket skrivs ut eller utelämnas.

Sett över samtliga fall i GP 04 då ett adverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, var det lika vanligt att utelämna infinitivmärket efter *kommer* om ett tidsadverbial föregick infinitiv verbet som fallet var om ett modalt adverbial fanns på samma plats. Negationsadverbial och konjunktionella adverbial orsakade mer sällan utelämning av

infinitivmärket, men skillnaden var endast marginell mellan hur ofta infinitivmärket utelämnades om ett visst adverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

I GP 04 utelämnades infinitivmärket mer frekvent vid fler olika typer av adverbial än vad fallet var i de två tidigare undersökta korpusarna. Vi har exempelvis sett att strykning av infinitivmärket efter *kommer* i denna korpus oftare utelämnades vid modala, negerande och konjunktionella adverbial, än vad fallet var i Press 65 och Strindbergs romaner. Detta behöver dock inte betyda att strykning av infinitivmärket efter *kommer* inte alls förekommer hos Strindberg om ett modalt, konjunktionellt eller negerande adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet utan det kan, såväl när det gäller Strindbergs romaner som Press 65, vara en slump att utelämning av infinitivmärket sker vid de satsdelar där vi har sett att det förekommer.

Om vi enbart ser till fall med struket infinitivmärke där ett tidsadverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, var detta procentuellt sett vanligast förekommande i Strindbergs romaner. Dock visade det sig även att utelämning av infinitivmärket var vanligt i GP 04 om ett tidsadverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, och att tidsadverbial ibland marginellt oftare utlöste utelämning av infinitivmärket än vad fallet var med de övriga undersökta adverbialstyperna. I GP 04 förekom utelämning av infinitivmärket, i de fall då ett tidsadverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, oftare än vad fallet var i Press 65 men något mer sällan än vad fallet var i Strindbergs romaner. Eftersom utelämning av infinitivmärket i Press 65 förekom i endast ett av de fall då ett tidsadverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet, kan man dock inte dra några säkra slutsatser här. I Strindbergs romaner utelämnades inte infinitivmärket i de fall då ett modalt adverbial eller negationsadverbial fanns mellan *kommer* och huvud verbet medan detta förekom i Press 65 för att bli ännu vanligare i GP 04. I GP 04, men däremot varken i Strindbergs romaner eller i Press 65, ströks infinitivmärket i fall då ett övrigt adverbial fanns mellan *kommer* och infinitiv verbet.

En möjlig orsak till att strykning av infinitivmärket efter *kommer* oftare förekom i GP 04 än i Strindbergs romaner eller Press 65, kan vara att materialet i GP 04 var mer omfattande, men några säkra slutsatser kan inte heller dras här. Det kan visserligen vara så att det verkligen har blivit mycket vanligare att i skrift stryka infinitivmärket efter *kommer*, men för att någon slutsats skulle kunna dras ur ett diakront perspektiv hade det behövt finnas fler fall av utelämnat infinitivmärke mellan *kommer* och infinitiv verbet såväl i Strindbergs romaner som i Press 65. Det hade då kanske varit lättare att mer ingående jämföra de tre korpusarna, både vad gäller sambandet mellan antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet

och andelen utelämningar av infinitivmärket, och att jämföra de olika korpusarna vad gäller strykning av infinitivmärket om en viss typ av adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet..

En fråga som väcks av de resultat som framkommit av denna undersökning är huruvida *kommer* utan infinitivmärke är ett fenomen som blir ännu vanligare. Det är svårt att dra några slutsatser i denna fråga, eftersom GP 04 utgjorde en så pass stor del av det material som undersökts. Om någon övergripande slutsats alls kan dras av det som framkommit, är det att strykning av infinitivmärket efter *kommer*, om ett adverbial finns mellan *kommer* och infinitiv verbet, är olika frekvent förekommande i de undersökta korpusarna beroende på vilken typ av adverbial man fokuserar på, men att detta inte nödvändigtvis behöver betyda att utelämning av infinitivmärket visar en likadan utveckling ur ett diakront perspektiv. En annan slutsats är att ingen av korpusarna visar ett tydligt samband mellan antalet ord mellan *kommer* och infinitiv verbet och andelen utelämningar av infinitivmärket, men båda dessa slutsatser har att göra med att materialet i såväl Strindbergs romaner som i Press 65 utgjorde endast en liten del av det undersökta materialet. Den viktigaste slutsatsen av undersökningen är dock, som framhölls tidigare, att det över tid har blivit vanligare att använda *kommer* som hjälpverb.

Förslag till fortsatt forskning

Det ämne som tas upp i denna uppsats har som vi tidigare såg inte i någon större utsträckning varit föremål för forskning. Eftersom detta är en relativt liten undersökning är det möjligt att tänka sig att samma ämne även skulle kunna utgöra underlag för en mer omfattande uppsats eller avhandling, och att ett mer omfattande material då undersöktes. I min undersökning har jag till största delen undersökt dagstidningsartiklar. En mer omfattande undersökning skulle kunna fokusera enbart på tidningsartiklar av olika ålder, exempelvis från 1970-talet och fram till 2000-talet, för att se hur tendensen att stryka infinitivmärket efter *kommer* utelämnas under denna tid.

• Sammanfattning

I denna uppsats undersöks användningen av det futurala hjälp verbet *kommer*. I undersökningen vill jag söka svar på om det med tiden har blivit vanligare att *kommer* skrivs

utan infinitivmärke, och i så fall om struket infinitivmärke är vanligare förekommande i kombination med vissa ord än med andra. De tre källor, så kallade korpusar, jag har använt är från olika tider. Den första korpus som undersöks innehåller August Strindbergs romaner och skådespel vilka är från tidigt 1900-tal, den andra innehåller artiklar ur fem olika dagstidningar från 1965 medan den tredje och sista korpusen innehåller artiklar ur Göteborgs-Posten från 2004. Jag har gjort detta urval för att diakront undersöka om man kan se en tendens att det har blivit vanligare att hjälpverbet *kommer* skrivs utan efterföljande infinitivmärke.

Resultatet visar att *kommer* i den senaste källan jag har undersökt, över lag är mer frekvent förekommande med struket infinitivmärke, men också att strykning av infinitivmärket i samma källa är mer frekvent förekommande vid talarattitydsadverbial, än vad fallet har visat sig vara i de övriga två korpusar som undersökts. Ett resultat som har framkommit är att utelämnat infinitivmärke, om ett modalt adverbial, negationsadverbial eller konjunktionellt adverbial finns mellan *kommer* och infinitivverbet, inte förekommer i den tidigaste undersökta korpusen, för att sedan bli vanligare i de övriga två korpusarna. Även sambandet mellan antalet ord mellan *kommer* och infinitivverbet och andelen utelämnningar av infinitivmärket har undersökts för var och en av de tre korpusarna, men endast i den senaste undersökta korpusen förekommer utelämnning av infinitivmärket oavsett hur många ord som finns mellan *kommer* och infinitivverbet.

• Litteraturlista

Josefsson, Gunlög (2001): *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur, Lund

Josephson, Olle (2004): *Ju. Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Norstedts, Falun

Jørgensen, Nils & Svensson, Jan (1987): *Nusvensk grammatik*. Gleerups förlag, Malmö

Persson, Jens (2005): *Kommer utan att. En synkron studie av fyra skribentgruppers användning av infinitivmärket att i kombination med det futerala hjälpverbet kommer*. Växjö universitet

Teleman, Ulf (2004): *Manual för grammatisk beskrivning av talad och skriven svenska*. Studentlitteratur, Lund

Teleman, Ulf (1999): *Svenska Akademiens Grammatik* band 2 och 4

Otryckta källor

<http://www.gu.se/spraakbanken>